

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kontaktitapahtuma 2010

Jaana Viemerö

1. Miksi yhteistyötä tarvitaan?

Taustaa

- Yhteistyöllä on pitkät perinteet. Ensimmäiset sosiaali- ja terveysalan järjestöt syntyivät 1800 -luvun lopulla auttamaan "vaikeimmissa tilanteissa ja ilman omaan syytään vaikeaan asemaan joutuneita ihmisiä"
  - Päihdetyö
  - Mielensterveystyö
  - Lastensuojelu
- Vastaavasti vuonna 1936 laadittiin
  - Lastensuojelulaki
  - Alkoholilaki
  - irtolaislaki
- *Lastensuojelun Keskusliitto* perustettiin v. 1937 järjestöjen, valtion ja kuntien keskinäisen yhteistyön edistämiseksi.

- 1900 -luvun alussa eri toimijoiden roolit eivät vahvasti eronneet toisistaan
- 1980 -luvulla sosiaalihuollossa vahva ammatillisuuden korostus -> järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön luonne muuttui
- 1990 -luvulla nähtiin, että yksilöiden ongelmat ovat yhä monimutkaisempia ja vaativat useita toimijoita
  - 1990 -luvulla puhuttiin "moniammatillisesta, poikkihallinnollisesta yhteistyöstä", jolla tarkoitettiin lähinnä eri hallintokuntien edustajia
  - 2000 -luvun alussa puhuttiin "moniammatillisesta verkostotyöstä", jolla tarkoitettiin lähinnä eri viranomaisten välillä tehtävää yhteistyötä
  - Nyt puhutaan "monialaisesta verkostotyöstä", joka käsittää laajasti alan toimijat

Lähtökohdat

- Kunnilla on vastuu palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta
- Kunnat voivat tuottaa palvelut
  - itse
  - yhdessä muiden kuntien kanssa
  - ostopalveluina

Sosiaalihuoltolaki määrittää kuntien tuottamat sosiaalipalvelut:

”Kunnan on jäljempänä säädetyin tavoin huolehdittava seuraavien sosiaalipalveluiden järjestämisestä:

- 1) sosiaalityö
- 2) kasvatus- ja perheneuvonta
- 3) kotipalvelut
- 4) asumispalvelut
- 5) laitoshoido
- 6) perhehoito; sekä
- 7) vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta...

- ...”Kunnan on myös huolehdittava lasten ja nuorten huollon, lasten päivähoidon, kehitysvammaisten erityishuollon, vammaisuuden perusteella järjestettävien palvelujen ja tukitoimien sekä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon kuuluvien palveluiden, lastenvalvojalle säädettyjen tehtävien ja muiden isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen, elatusavun turvaamiseen, ottolapsineuvontaan, perheasioiden sovitteluun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden sekä omaishoidon tuen ja muiden sosiaalipalveluiden järjestämisestä sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa säädetyistä tehtävistä sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään” (17 §)

Järjestöt määrittävät tehtävikseen

- Asiantuntijuuden tuottamisen
- Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan
- Palveluiden tuottamisen
(Sosiaaliturvan keskusliitto)

->

Kuntien ja järjestöjen toiminnan päämäärät pitkälle yhtenevät: tuottaa hyvinvointia palvelujen, asiantuntijuuden ja informaation välityksellä

Yhteistyön merkitys

- Kunnallinen palvelujärjestelmä on jäykkä ja yleisellä tasolla, mutta se on vakaa ja sillä on selkeä rooli
  - Demokratia
  - Lainsäädäntö
- Järjestöjen mahdollisuudet joustavaan, asiakaslähtöiseen toimintaan ovat suuret, mutta toimintarakenteet kuntia ohuempia
  - > Kunnallinen palvelujärjestelmä ja järjestöt täydentävät toisiaan: kunnalla on käytössään toimiva rakenne, järjestöillä asiakasryhmien syvä tuntemus ja mahdollisuus joustavaan toimintaan

2. Miksi juuri projektein?

Projektien mahdollisuudet

- Yhteisissä projekteissa mahdollisuus keskustelemaan yhteistyöhön rinnakkain tehtävän yhteistyön sijaan
- Projektit mahdollistavat eri toimijoiden tutustumisen toistensa työn sisältöihin ja luovat pohjaa pidempiaikaiselle yhteistyölle
- Projektit mahdollistavat uusien toimintatapojen ja –menetelmien kokeilun ja käyttöönoton
- Projektit mahdollistavat uudentyyppisen työnjaon ja roolituksen eri toimijoiden välillä
- Projektit mahdollistavat painotuksen siirtämisen korjaavasta työstä ennaltaehkäisevän työn suuntaan

Projektien haasteet

- Projektit ovat AINA määräaikaista
- Projektin tavoitteiden täytyy olla kaikille selkeät
- Työnjaon ja roolituksen tulee olla selkeästi sovittu
- Erilaisten työskentelykulttuurien yhteensovittaminen
- Olemassa oleva tarve uusille menetelmille ja toimintatavoille

3. Miksi juuri nyt?

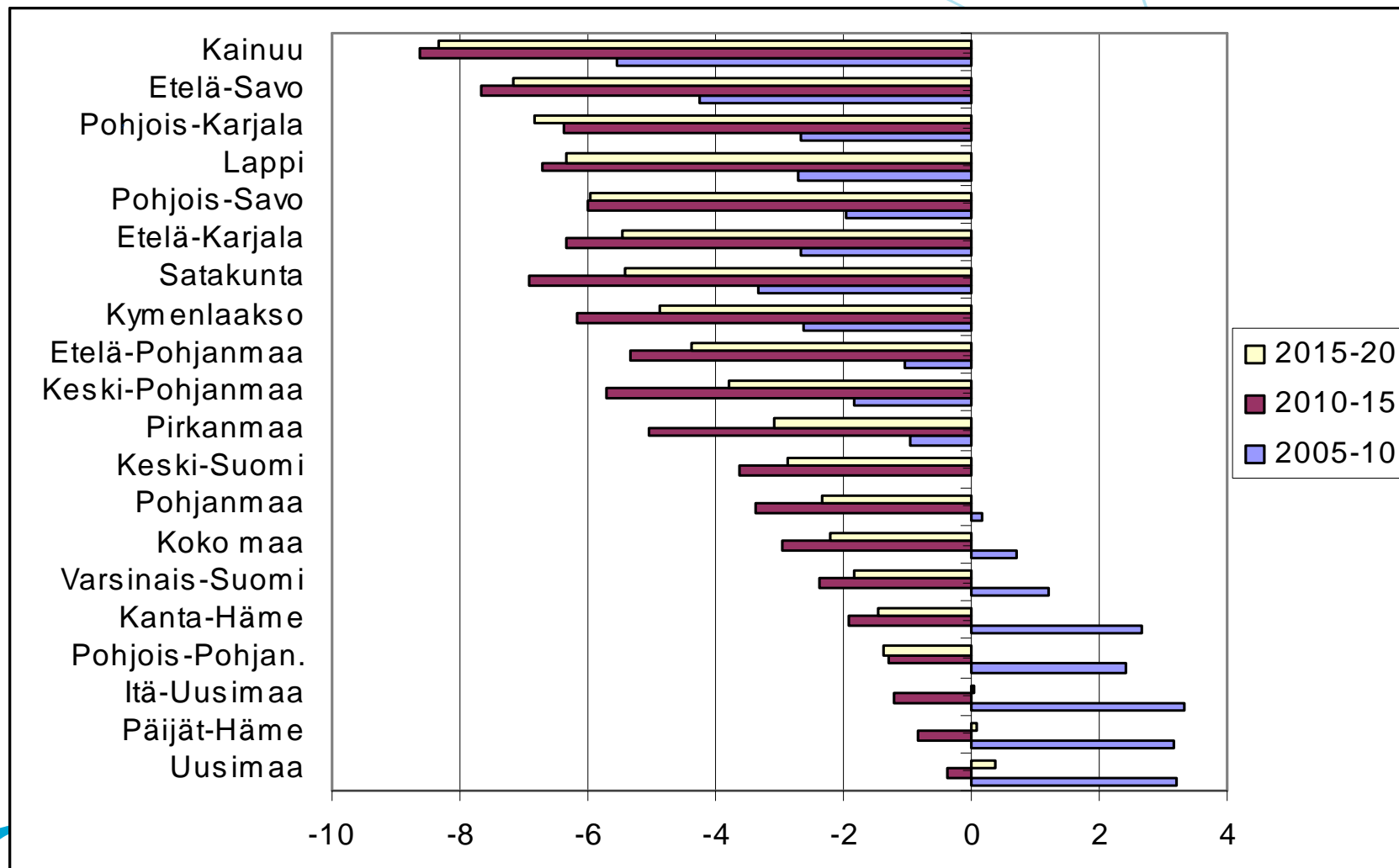
Toimintaan tulevaisuudessa vaikuttavat yhtäaikaisesti useat seikat

- Paras -uudistus ja sitä tukeva Kaste -ohjelma
- Talouden kehitys ja käytettävissä olevat resurssit
- Lainsäädännön muutokset:
  - Terveydenhuoltolaki
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki
  - Sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistus
- Sosiaalisten ongelmien monimutkaistuminen, "ilkeät ongelmat"
- Maassamuutto
- Laajentunut näkemys ihmisten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä

KASTE-TEEMAT

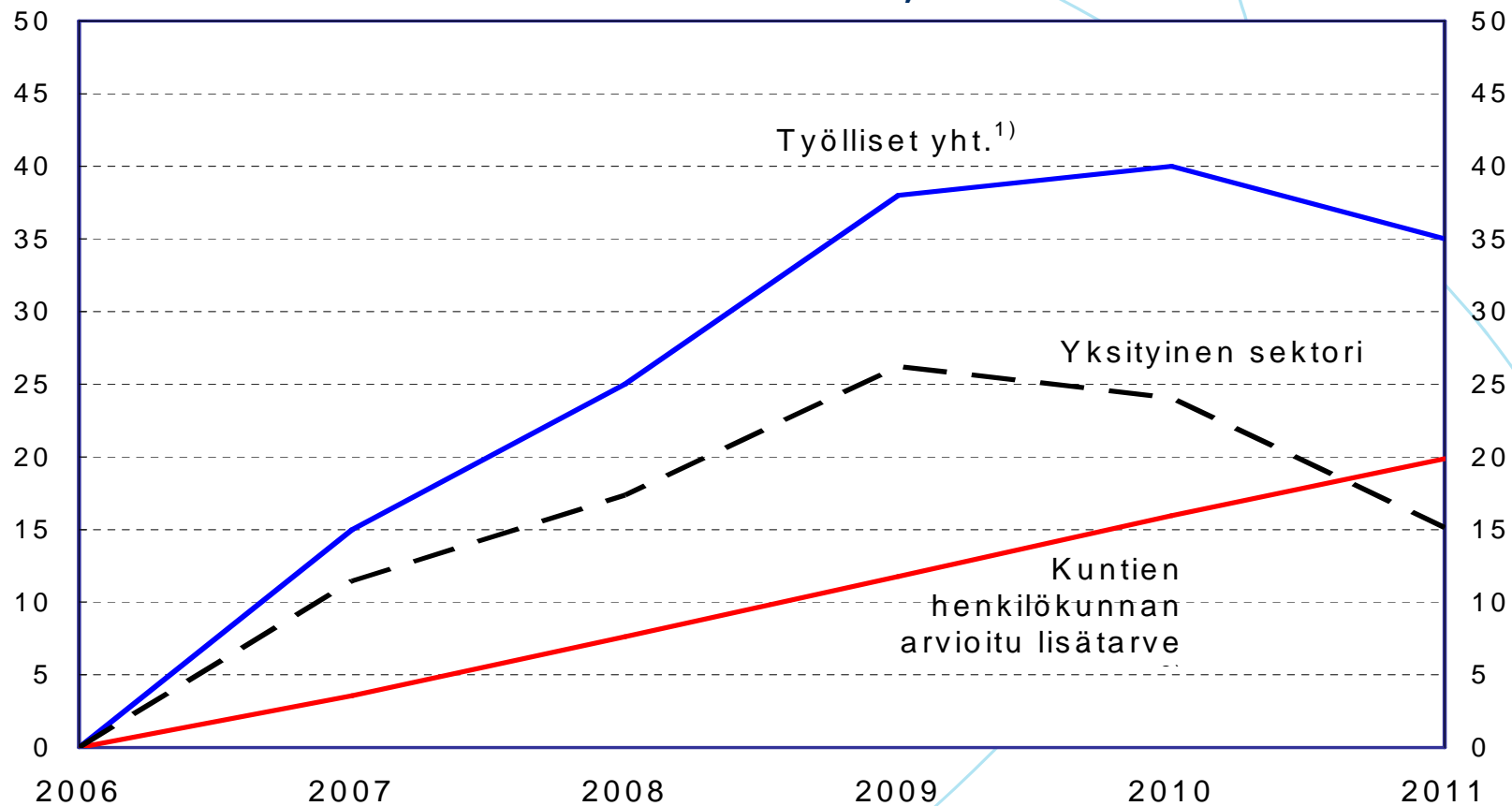
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämisen teema
  - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet-teema
  - Sosiaali- ja terveystalvelujen henkilöstöteema
  - Perusterveydenhuollon vahvistamisen teema
  - Syrjäytymisen teema
- JA
- Palvelurakenteet ja prosessit teema

Työikäisen väestön muutos 2005-2020

Kuntien henkilökunnan arvioitu lisätarve ja kansantalouden kokonaistyöllisyys

kumulatiivinen muutos vuodesta 2006 lähtien, 1 000 henkilöä.

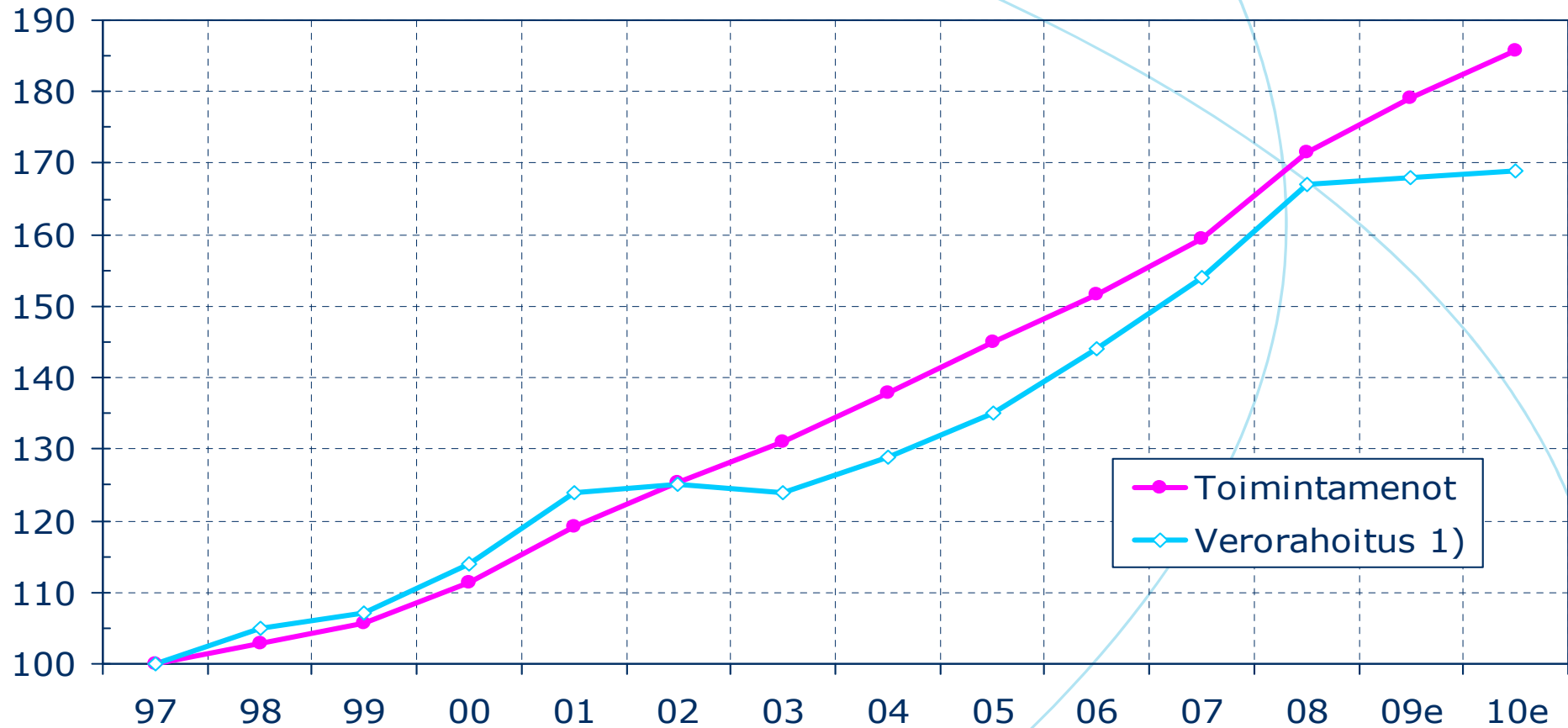

1) Ennuste VM, helmikuu 2007

2) Kuntien henkilökunnan tarve: Kuthanek

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot ja verorahoitus 1997-2010

Käyvin hinnoin indeksoituina, 1997=100

Lähde: Vuodet 1997-2008 Tilastokeskus. Vuosien 2009-2010 ennusteet Peruspalvelubudjetti 15.9.2009
1) Verorahoitus = verotulot + käyttötalouden valtionosuudet (kuntien tilinpäätösten mukaan).

Tulevaisuuden haasteet

- Palveluiden tuottamiseksi kuntalaisille tarvitaan tulevaisuudessa kaikkia alan toimijoita
- Tulevaisuudessa tarvitaan monialaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä
- Yhteistyön tulee perustua selkeälle tarpeelle ja sovitulle työnjaolle
- Palvelujen tuottamistapoja ja sisältöjä tulee pohtia
- Palveluiden tehostamiseksi niiden tuottamista tulee katsoa enemmän asiakkaan näkökulmasta
- Projekteja tarvitaan palvelujen ja palvelukokonaisuuksien kehittämiseen, testaamiseen ja levittämiseen

Keskeisiä kysymyksiä

- Mitä tuotetaan?
- Miksi tuotetaan?
- Kenelle palvelut tuotetaan?
- Kuka palvelut tuottaa?
- Miten palvelut tuotetaan?
- Miten palveluiden vaikuttavuutta mitataan?
- Uusien ja olemassa olevien palveluiden suhde
  - tarve
  - täydentävyys
  - korvaavuus

Lopuksi

Yhteistyön tekemisessä on
tärkeintä halu ja into tehdä
yhteistyötä!